

LIBERTATEA

Abonamentul: { „Libertatea” (4 pag.) 120 Lei pe an.
„Foaia Interes.” (4 pag.) 80 Lei pe an.
Cel-ce le abonează pe amândouă, le primește cu 170 Lei pe an și capătă și „Plugarul Luminat”, fără alt adaus la plată.

Foaie pentru popor.

Apare JOIA

Director: Ioan Moța.

Pentru străinătate: 400 Lei pe an, trimiși în banii țării aceleia în preț de 400 Lei, sau prin cec de bancă.

Redacția și Administrația: Orăștie (jud. Hunedoara).

ALEGERILE DE DEPUTAȚI.

Are guvernul liberal 80% de scaune în Adunarea Deputaților?

Azi Vineri dimineața, la ora 11. Prefectura județului Hunedoara a dat la Orăștie vestire prin telefon, că în alegerile de deputați săvârșite ieri în toată țara, — partidul liberal ar fi ieșit ca nici odată de tare din alegeri: a câștigat 80% (optzeci la sută) din scaunele de deputați! — Ceea-ce ar însemna că a luat aproape 300 din cele 370 de scaune de deputați.

Dacă se va adevăra, va fi o dovadă mai mult, că grosul alegătorilor se ducă cap plecat după cine e pus la cârma țării. Mai adăugând volnicile celor ajunși la cârmă, — zbaterile partidelor de împotrivire au prea puțin răsunet, ori câtă dreptate ar avea pe partea lor.

In județul Hunedoarei

lupta electorală a fost foarte încordată, dată în tăcere, în ascuns, între Liberali și Partidul Național.

Dar poporul din județ s'a dovedit foarte conservator (fitor la ce știe și cunoaște din trecut); nu s'a schimbat aproape deloc. În anul trecut Partidul Național a avut vre-o 60 la sută de voturi pe partea sa, și averescanii, atunci la cârmă, au avut sub 40%.

Și de data asta a fost tot cam așa: Partidul Național a avut aproape 50 la sută din voturile date, (cu ceva mai puțin ca anul trecut), iar Liberalii au luat ei locul averescanilor, având însă cu ceva mai mult decât au avut acela.

Punctele mai tari de razim ale Partidului Național au fost secțiile de votare: Strel Sângeorz, unde ei au primit 1420 voturi și liberalii numai 480; Balșa cu 1387 voturi, liberalii 254; Grădiștea cu 1285 voturi, liberalii 565; Orăștia cu 1283, liberalii 381; Bertul cu 1107 voturi, liberalii 617; Sântăndreș cu 1049, liberalii 753; Băița cu 942, liberalii 332; Zamaș, cu 1329, liberalii 487; Sârbi, cu 1186, liberalii 137; Ila cu 1560, liberalii 714; Dobru cu 1800, liberalii cu 240.

Liberalii au fost sprijiniți mai tare la: Birtin, unde au primit 1291 voturi, naționali 427; la Hunedoara 1254 voturi, naționali 803; Bais-de-Criș 1117 voturi, naționali 684; la Georgiu-de-Jos: 1054 vot., naționali 905; la Burniene 1007 vot., naționali 503. Petroșeni 1400 vot., naționali 507; Valcani cu 1150 vot., naționali 315; Lupeni cu 822 voturi, naționali 660.

Apocape la fel de tari au fost: la Cugir, unde naționali au primit 747 voturi, liberalii 715; la Brad, unde naționali au primit 778 vo-

turi, liberalii 621; la Hașeg: naționali 950, liberalii 987; Deva: naționali 793, liberalii 731 voturi.

— *Peste tot:* Partidul Național a luat vre-o 23 000 de voturi, Partidul liberal vre-o 20 000 voturi.

Astfel Partidul național ar fi biruitor față de Liberali. Dar ca să aibă biruința faptică, trebuia să aibă 50 la sută din toate voturile date în județ.

Mai sunt înse aici și celelalte partide: Partidul minoritar (Unguri, Sași, Jidani), cari au luat și ei peste 1500 voturi, apoi averescanii, socialiștii, comuniștii, încă vre-o 2000 voturi, — cari adause la ale liberalilor, fac ca, la oaltă, să fie mai multe cu ceva decât ale naționaliilor, — și așa aceștia nu au putut lua jumătatea, când ar fi câștigat îndată 4 scaune de deputat. A ajutat la starea asta și neînțelegerea cu țărăniștii.

— La Orăștie votarea, prezidată de dl Primjudecător *Dr. Deac*, a decurs în deplină ordine; seara la 8 votarea a fost terminată și la ora 12 numărarea voturilor.

La Biruinți nici azi Vineri la ora 2 după masă nu s'a încheiat! Bravă conducere..

La Biruinți (A. Vlaicu)

s'au tras clopotele în dungă. Primarul și clopotarul arestați.

— Sforțări călcătoare de legi și de înțelepciune, s'au făcut destule în acest județ din partea liberalilor, pentru a răpune pe naționaliștii. Așa de plidă la secția de votare Aurel Vlaicu (Biruinți) președintele a condus votarea așa fel, că deși s'a început ca în tot locul, Joi la 7 dimineața, ea a durat ziua întreagă și s'a băgat în noapte și a durat și noaptea întreagă, până Vineri dimineața la ora 8! Preșe-

dintele, deși dsa e deprins a umbla în automobil, umbla aci în pas de melc, în vreme-ce agenții (corteșii) pe afară îndemneau oamenii: Hai, mergem acasă, că asta nu se gătește nici mâne!... Dar oamenii au stat dărji și hotărâți să nu se ducă de acolo nici 3 zile, până nu-l lasă la vot!

— La miezul nopții primarul a lăsat să se tragă la biserică clopotul în dungă, ca la primăjdie mare, ceea-ce a alarmat comuna. De întâmplat nu s'a întâmplat nimic, dar azi, Vineri, primarul a fost trimis cu escortă de jandarmi, împreună cu clopotarul, la Parchet (procurorul) din Deva și arestați.

Urmarea? Nu credem că li se va întâmpla nimic, dar voturile dela Secția asta vor fi nimicite, ca date sub „presune” (silnicie). Și ele erau bune pentru partidul național.

Incheierea pe județ:

— Prefectul a vestit prin telefon azi Vineri, la Orăștie, că, după socoteala comisiei centrale județene, făcută pe urma știrilor ce le-a primit, partidul Liberal ar fi ieșit biruitor în județ și va lua 8 din 9 mandate (scaune), — ceea-ce ar însemna că Partidul național i-s'a dă numai un loc, capulul de listă.

Noul parlament

este conchemat la sfat pe ziua de 20 Iulie la București.

Lucru vădit, guvernul are grabă mare să-și pună în lucrare planurile sale, — și de aceea nu va da răgaz de odihnă noilor aleși, ci-i adună pe uriașele călduri la lucru. Numai de n'ar suferi lucrurile pe care le vor face, de marile călduri.

† Dr. Ioan Miha.

Sâmbăta trecută, în 2 Iulie a. c. Românii din Orăștie am avut durerea de-a afla, că fruntașul între fruntașii noștri cărturari, Dr. Ioan Miha, a încetat din viață în locuința sa din Orăștie, după un moib mai îndelungat, de inimă, care în timpul din urmă s'a înrăutățit, până l-a răpus, în vârstă de 74 de ani.

De mulți ani acum, chiar de nalate de războiu, Dr. Ioan Miha trăia retras, grijindu-și numai de sănătatea atinsă de vârsta înaintată, așa că de vre-o 10—12, ani nici nu mai lua parte la viața de obște în nici un fel.

Dar în trecutul mai depărtat,

viața de obște a Românilor din Orăștie, ba din întreg ținutul, era cu totul stăpânită, condusă, îndrumată, de Dr. Ioan Miha, care avea o vază ca nimeni altul, nu numai la Românii din Orăștie și jur, ci și la neamurile streine de aici, chiar sub stăpânirea ungurească.

Născut din țărani fruntași din Vineri, făcând studii în Viena și Budapesta, s'a așezat ca avocat în Orăștie prin anii 1880. Orăștia era pe atunci foarte săracă în România cu carte, iar de o viață românească în Orăștie, nici nu se putea vorbi. Dl Dr. Avram Tincu, care mai trăește în Sibiu, era singurul care se îngrijea de treburile bisericii și școlii, cu ajutorul dlui Ioan Miha și a episcopului Nic. Trif, — celalalt avocat, Dr. Pop, trăia numai pentru sine.

Venind Dr. I. Miha, Dr. Tincu l-a dat dînsului rolul de a purta grija treburilor românești, ca mai tiner și mai dornic de muncă. Și Dr. Miha și-a împlinit în chip vrednic de admirare rolul ce a primit, și a făcut mai mult decât visa cineva pe atunci și decât se putea nădăjdui, pentru neamul nostru românesc de aici. Om plăcut, atrăgător, cu mult tact, — în scurtă vreme a adunat în jurul său pe toți bunii Români, preoți, învățători, meseriași, cărturari, și mai ales pe fruntașii țărani, — ajungând a fi un adevărat comandant de armată, cu tot poporul de aici în jurul său.

Indemnându-i pe oameni la muncă și învățându-i să nu aștepte dela alții ajutorul pentru sporirea lor în bine, ci să și cucerească loc în lume și să se ridice prin paterile lor proprii, — a început a întemeia azi un așezământ de bine obștesc, mâne altul, încât în scurtă vreme Românii Orăștieni se văzură în rând cu Românii cel mai bine organizați și conduși, din orașe mai mari ca Orăștie. Școala lor înalță, mărindu-și zidirea, biserica a înflori înflințindu-și un Cor; în viața economică Românii își cuceriră locul vrednic înflințindu-și o bască („Ardeleana”), care sprijinea biserica, școala, Corul, mai apoi o Reuniune Economică, da burse, (stipendii) la tinerii plugari să meargă spre desăvârșire la Cursuri (școli) economice de specialitate, — și altele.

În viața orașului acestuia, stăpânit de Sași și Unguri, — Dr. Miha făcu, ca și Românii să ajungă deopotrivă îndreptății, întemeind *Clubul politic românesc românesc*, — așa cum își aveau Ungurii și Sașii pe ale lor. Și cu

marea vază pe care o avea și la Sași, făcând ca acela să primească pe Români egal îndreptățit la oraș; să aibă și el atâtea locuri de slujbași la oraș, câte au și ceilalți, — și când un slujbaș român moare ori se retrage, numai Român să i urmeze, — așa cum și în locul ungarului sau sasului, numai ungar sau sas putea urma. — Limba română ajunsese deopotrivă îndreptățită la oraș. Tablitele de arătare a străzilor, se făcuseră în toate trei limbi: ungurește, nemțește și românește, — etc. Acest înțeles plăcut și cuminte, l'a stricat, înainte de războiu cu vreo 5 ani, primarul sas Andrac, care răzâmat pe Unguri, pactând cu ei împotriva Românilor, ne-a scos limba dela oraș, lăsând „doamne“ numai pe cea ungurească și nemțească (prin ce ne-a deslegat și pe noi ca azi, când suntem noi la putere, să ne mai gândim la vechea bună așezare de pe vremea lui Dr. Miha...)

Și în viața politică Dr. Miha era un foarte bun Român, doar că mai stâmpărat, dar neînduplecat apărător al drepturilor neamului său. O pildă viuă ne-a dat la alegerile de deputați din 1904 când, întâia oară s'a dat lupta mai mare în alegeri, după ieșirea din vechea pasivitate. Atunci Dr. Miha s'a pus în fruntea însemnatei sale comunități Vineria și a mers cu armata de țărani după d-sa la vot, și am scos ales aici la Orăștie pe candidatul Partidului Național român, Dr. Vlad.

„Ardeleana“ condusă de d-sa a mers din înflorire în înflorire, legând de fiecare împlinire de vreme mai de seamă, (la 10 ani, la 20, 25 de ani), floarea unei fapte frumoase: întemeierea „Reunirii Economilor“, zidirea „Salei de teatru“ lângă Hotelul „Central“; Fond pentru „Casina Română“ ocrotită mereu de „Ardeleana“, — și altele. Și ajunsese „Ardeleana“, a fi a treia între toate Băncile românești din Ardeal, Bănat și Crișana.

Dr. Miha nu putea trăi fără a face fapte bune românești. Dinsul a fost cel dintâi care s'a gândit în Ardeal și la gazetarii români, întemeind, acum 20 de ani, prin darul său de 25.000 florenți „Fondul Ziariștilor Români“ din Ardeal...

Era membru (Deputat) în Sinoadele și congresele Bisericii ortodoxe române, a căror o podoabă era, și sfaturile lui totdeauna se luau în seamă, — căci erau practice, bine socotite și înțelepte.

Dela războiu încoace însă, — ba și înainte de războiu cu câțiva ani, obosit și, în parte, măhnit, s'a retras dela toate, trăind numai pentru grija de sănătatea sa cam zdruncinată.

Prin moartea sa ne-a arătat, că nici în retragerea sa nu s'a depărtat cu gândul dela așezămintele bisericesti și culturale naționale. De aceea, prin minunatul său testament, și-a lăsat toată averea sa, Bisericii ortodoxe române dela Sibiu, pentru scopuri culturale, bisericesti și naționale.

Iată pentru ce a rănduit prin

testament, să se folosească venitele din averea sa, — care va fi de 25 - 30 milioane:

1. *Un scop național:* Să se înființeze, din o parte a venitelor ei: *Biblioteca populară la sate și orașe*, pentru cetera gratisă (fără plată), din partea poporului, — spre buna lui luminare! Bibliotecile, pentru a fi asigurate și ferite de amestecul unor puteri straine și poate necredincioase, să fie puse sub scutul bisericilor, ca *biblioteca parohiale*.

— Casa sa din Orăștie (în piață) a lăsat-o *Casinei Române* de aici, pe care dineni a întemeiat-o.

Aci credem că va înființa *Conzistorul cea dintâi mare și frumoasă Bibliotecă din Fundoțiu-nea Dr. I. Miha*, — bibliotecă vrednică de numele lui, ca să putem pune pe casa rămasă după dînsul, numele frumos ce i-se cade:

*Casa Culturală Dr. I. Miha
Casina - Biblioteca.*

2. *Un scop economic:* Toată moșia sa (vreo 200 jgăre), și casa din Vineria, să se prefacă în *fermă de model*, (moșie lucrată după toate îndrumările științei economice), ca să fie pildă de lucrare economică cuminte, desăvârșită, pentru piugărirea din tot ținutul.

3. *Un scop bisericesc:* Din venitul moșiei să fie ajutat *Internatul teologic din Sibiu*, ușurându-se și îndulcindu-se tratul tinerilor cari merg la teologie, pentru a ajunge preoți, luminători al poporului. Cu alte cuvinte, vrea să vie în ajutorul tinerilor cumiști, dar a desăvârșii de milioane, cari vor să ajungă preoți cultivători al poporului. — Apoi: să se tipărească cărți bisericesti și școlare alese, bune, — etc.

Am spus destul, pentru ca să se vadă, că un prea bun Român și creștin am pierdut noi prin trecerea lui Dr. I. Miha la cele vecinice. Dumnezeu să-l facă loc între aleșii și dreptii săi, — precum la loc de frunte îl așează printre marii săi bărbați, biserică și neamul nostru românesc din Ardeal.

— A fost înmormântat Luni în 4 Iulie, servind la sicriul său scump: Pr. C. Sa Arhimandritul Dr. V. Stan și Dr. V. Bologa ca trimiși al Conzistorului din Sibiu, și d. protopop V. Domșa, parohul local. Răspunsurile le-a dat, cu măiestrie, coral bisericesc condus de d. prof. Prașia. Dela casă sicriul a fost dus la biserică, unde s'a făcut prohodul și au vorbit despre acumpul răposat: Pr. C. S. Arhimandritul Dr. V. Stan, rostind o cuvântare minunată, în care a zugrăvit fin și adevărat, chipul luminos alui Dr. Miha. Deși-l străta așa de frumos, iubitor de cultură națională, de înălțarea și răzbierea înainte a neamului său printre celelalte popoare, nu era ulmic exagerat, fiecare cuvânt era la locul lui, ca o fină sculptare în marmoră. Vorbiră și impus foarte ascultătorilor. Au mai vorbit d. Dr. A. Vlad în numele băncii „Ardeleana“ luându-și rămas bun dela întemeietorul ei, și dl. Aron Demian Directorul Li-

ceului, în numele Așezămintelor culturale din Orăștie, atât de prețuite de răposatul. Apoi a fost dus cu un camion, urmat de numeroase automobile, la Vineria. La mormânt s'au mai rostit câteva cuvântări, apoi rămășițele rămăntești ale celui ce a fost fata Vinerii, — s'au dat odihnei de veci în pământul de dînsul ales și dorit: în grădina casei în care a trăit o mare parte a vieții sale.

A bă I Domnul cu cel bun al să!

Unele - altele.

Venitul Statelor-Unite.

Ministrul de Finanțe al Statelor Unite a făcut socoteala, ce venite a avut țara în anul trecut, și i-a eșit o sumă mare ca în povești: 13.422 de miliarde Lei. Socotindu-se apoi și cheltuielile pe cari le-a avut cu armata, cu școlile, cu plata funcționarilor și alte multe, i-a rămas un prisos de 100 de miliarde, cam de 5 ori câți bani are țara românească. Numai țara noastră are să plătească la an Americii aproape 1 miliard Lei, ca rată din datoria pe care o are acolo.

Sărbii își fac un nou pod peste Dunare.

În dorința lor de a face o legătură mai strânsă între Croația și Sărbia veche, Sărbii s'au gândit să facă un pod, la fel cum are țara noastră spre Dobrogea la Cernavodă.

Noul pod va avea o lungime de un kilometru. Va costa aproape o mie de milioane Lei. Va fi terminat abia peste 4 ani. După lungime va fi al doilea din Europa. Cel dintâi e al nostru dela Cernavodă.

Dar, asta ce-o mai fi?

„Rătăcirile duhului naționalist“...

Din Roma se vestește, că în curând sfârșita sa Papa dela Roma, va trimite credincioșilor săi catolici din toată lumea, o Enciclică (Scrisoare cu mare însemnătate, ca venind dela capul pământesc al bisericii papiste), în care va statui, cari sunt părerile Staunului Papal, adecă ale Papei, cu îndrumător al credincioșilor săi, despre naționalism și naționaliști, arătând cari sunt *rătăcirile duhului naționalist din ziua de azi!*

Vom urmări cu înare aminte aceste îndrumări — căci, având în vedere că la Cartea Papei este înființată o nouă și ciudată societate a „Pretinilor lui Izrael“, de care am mai scris în această foaie pentru luminarea cetitorilor nostri, — bănuim că noua Enciclică va fi însoțită de această Societate, căreia Papa s'a mărturisit că i este bun pretin.

Iar această Societate nu poate grăi altfel, decât cam așa: *Sințământul național*, care învolbură azi popoarele și face pe fiecare să-l fie mai drag neamul lui, nația lui, decât ori-cel în lume, și pentru asta

nu poate trăi în bunăînțelegere cu neamurile vecine, — e o *boală* a vremii, din care neamurile trebuie să se desmetecească! Să nu mai urăști pe vecinul tău numai pentru că e de alt neam, că asta nu e lucru creștinesc, ci să fii bine cu el, căci prin asta înălțuri primejdia frecării dintre popoare și încungiri războaiele“...

Și alte învățăturii „frumoase“ de acest fel învață „Pretinii lui Izrael“, mergând spre ținuta lor cea mai de pe urmă: „Mai ales încețai a ură pe iudaici, cari sunt doar de atâtea folos omeniului întregi și vouă flecăru-l popor în deosebi!“

Ceea ce însemnă: Lasă-te popor creștin, mult și tuns de ori-ce alt neam strain, îndeosebi de „neamul cel ales“ alui Izrael, nu te tot sbate să-l înălțuri dela izvorul tuturor bunurilor pământului tău! Dacă el e meșter și se știe vără printre alții, și se știe aproia de acele izvoare, e, vezi „vedolcia“ lui, și tu tulburi și primejduești „pacea lumii“ dacă te tot încorzi împotriva lui și a altor streini!...

Si dea Dumnezeu ca din Enciclica cea nou promisă (făgăduită) a Papei, să nu răsunie acest dah și noi să ne fi temut în zadar.

Vom vedea.

Ce s'a întâmplat în aceste alegeri?

— Curste minuni. —

— Slujbașii în cari noua stăpânire n'a avut destulă încredere, au fost mutați din scaunele lor (de notari, pretori) în alt scaun de același fel, dar departe-departe, unde să n'aibă un cunoscut, să n'aibă un om cu care să poată face ceva, să fie un strein pentru cei de acolo, de care nimenea să nu asculte.

— În unele județe însă s'a făcut ceva mai mult: Notarul comunei Perepoava din jud. Tulcea, dl. Al. Răileanu, despre care Prefectul se vede că știa că nu e deloc liberal, a fost chemat la Prefectul; s'a dus. Aci i s'a cerut să și scrie cererea de demisie (să-și ceară alungarea din slujbă și aruncarea pe drumuri), s'a supus și a scris-o, crezând că cu atâtea s'a gătat și, poate, după ce trec alegerile, l'or pune iar în slujbă.

Aș! Ți ai găsit-o! După ce din slujbă s'a lăpădat, Prefectul i-a dat poruncă în scris: *In 24 de ciasuri să piece afară din județi!*

Așa mai înțelegem și noi să fii „stăpân“! Pe cel-ce nu e de o părere politică cu tine, nu numai că-l lapezi din slujbă, — dar îl scoți și din casa lui, din moșia lui, și-l azvârli peste granițele județului tău, ca pe un dușman primejdios al țării, a neamului, a patriei, alui Dumnezeu!...

— În Bucovina a căzut pe mâinile „nechemate“ raportul Căpitanei de jandarmi din jud. Storojoneț către mai marii săi. El spune încă prin 30 Iunie:

„Am oprit cu desăvârșire ori-ce

propagandă (propovăduirea cu vorba ori în scris) cazistă și țărănistă!

„Azi am primit îndrumări nouă dela d. Nistor (Ministru din Bacovia) care se afla aici, pentru a împedea dela 1 Iulie orice propagandă a opoziției.

Capitan Socoleanu.

Aci în județul Storojineț. Liga Creștină era tare, — și pentru ca să nu ajungă la creangă verde, iaca cu 7 zile înainte de alegere, ori ce mișcare a oamenilor ei printre alegătorii, a fost aspru oprită... Așa, ce mirare că guvernul va fi leșit singur „biruitor“..

— În Bihor un șef jandarm, raporta mai marilor săi:

„În înțelegere cu Prefectul și cu d. General Moșoiu, am luat aspre măsuri pentru oprirea a ori ce propagandă a opoziției (a partidelor potrivnice guvernului) și a umbrelor prin județ.

„Nu am ridicat aceste măsuri nici în urma poruncii primite dela Ministrul de Interne“..

Maior Balciu.

Cu alte cuvinte: Ne a venit nouă dela Ministrul de Interne o poruncă să dăm liber, — dar știm noi, că aceea era numai de formă, la întreprinderea cutărui frunțăș naționalist, — și de aceea n'am as cultat'o...
E de a dreptul rușinos așa ceva!

Și pe alurea tot așa, în toată țara!

O MĂRTURISIRE

ce n'am fi dorit'o auzită!

Cum se ceartă partidele noastre politice unele pe altele, pentru dragii lor Jidani.

„Partidele noastre politice“ își scot ochii unele altora: ocărându-se „Mergi la Mama-Păduri! De ce ai atrast u pe jidani la tine și nu mi ai lăsat mie? Tăie nu-ți șade bine împănăt cu ei, mie mi ar fi el podoaba cea scumpă!...“

Ziarul „România“ de azi, Joi în 7 Iulie 1927, scris în prezinta alegerilor de deputați, ceartă gazeta jidovească „Curierul Izraelit“ pentru că a sprijinit ortăcirea Jidanilor din vechiul Regat cu Partidul Liberal, aruncându-i în față următoarele:

„Liberalii formează partidul antisemitizmului practic (adecă al luptătorilor împotriva Evreilor cu mijloace „practice“, simțite, aievea!). Acest lucru îl cunoaște și mărturiseste și „Curierul Izraelit“.

„De-accea, o întovărășire a Evreilor cu prigonitorii lor, nu numai teoretici (cu vorba, cu scrisul, cu graiul), ci și practici (cu fapta!), — prigonitorii de ieri, de azi și de mâine!, — este de-a dreptul imorală (neglegită)!

„Această întovărășire are o

infățișare și mai îngreunătoare prin faptul, că lupta în alegeri a Uniunii Evreilor Români se duce prin asta împotriva național-țărăniștilor, adecă tocmai împotriva partidului îngăduinței religioase desăvârșite, cu care ori-ce întovărășire a Evreilor, e firească!“..

„Fiuța de față a Evreilor în rândurile liberalilor, dovedește astfel o lipsă de înțelegere a propriilor lor interese (folose și trebuințe)!“.

Demult s'au cetit ceva mai umilitor, ba rușinos, pentru un partid ce se numește și național și țărănesc și românesc!

Le spune verde Jidanilor: Nu vedeți, proștilor, că Liberalii sunt doșmanii vostri, cari luptă contra voastră cu arme practice (cu fapta, cu averea lor, cu cuprinderea de către ei lor a izvoarelor de bogăție a țării!), ce căutați voi cu ei? Iacă aci între noi vi-ar fi locul, că noi, ajunși la putere, vă dăm vouă tot ce doriți! Noi dăm cea mai desăvârșită libertate tuturor „religiunilor“ adecă și religiei voastre (cele care lucrează la subsăparea și nimicirea religiei noastre creștine); cu noi, cu național-țărăniștii, ori ce însoțire a voastră, e „firească“!

Na se mire dar cetitorii noștri, dacă noi, fiind la mândria nepătată și neamestecată de Români, — nu putem lăuda nici partidul național țărănesc așa cum îl lăudam înainte de războiu, când era cu adevărat național și românesc!.. Vedem o mare greșală și dare înapoi în ținuta lui politică, în aceea că, chiar și în aceste alegeri, a luat, aici în Ardeal, pe Evrei de soți de luptă, iar în vechiul regat li-se milogeste și li cheamă la sine „părindu-le“ lor pe Liberalii așa cum văzurăți că li părește mai sus, — fără să bage de seamă cât laudă prin aceasta pe liberalii!

NOUȚĂȚI

Oaspeți rari a avut țara zilele astea: Vre o 40 de cărturari Amăricani, profesori universitari și studenți, au cercetat România, dorind s'o cunoască mai de aproape. Au fost primiți bine peste tot locul. Ei spun că vizita lor vrea să fie un răspuns la vizita făcută de M. Sa Regina noastră în America, unde a trezit mare laure aminte asupra Românilor. Ei vin să cunoască acum această țară, și bogățiile ei.

Dapă ce se vor fi întors acasă și vor scrie asupra călătoriei, vom vedea dacă cu adevărat acesta le a fost scopul vizitei. Țara l-a primit frumos. Să vedem cât de frumos vor vorbi ei despre ea.

Nu se va mai „bale da“ ori-când, la casa țărăniului. Ministrul de Finanțe a dat îndrumare nouă administrațiilor financiare, că, pe viitor, să nu mai silească pe țărani în ori-ce vreme la plata dărilor. Să le dea păsulre până după culesul rodului

de pe câmp, când au ceva și pot plăti.

Leul se urcă de nou în preț. Sub guvernul liberal, Leul începuse a scădea. Se pare că era aceeași manevră a stăpânilor grămezilor de aur: să-l sparte nițel pe noul guvern, — cum a făcut'o aldoma când a venit guvernul Averescu. Și atunci Leul a scăzut chiar simțitor, dar îndată ce guvernul Averescu Goga luă zece jidani pe listele sale de deputați și le arătă că ei îi duc în spate în statul țării, — Leul nu mai scăzu, ci i cepu chiar a crește. Creșterea era lucrul cel firesc, scăderea fusese apucătură măestrată pentru speriere.

Așa ceva fu și acum. La venirea liberalilor în capul guvernului, leul începu a scădea. Dar când se văzu că și liberalii iau pe lista lor șase deputați evrei, — manevra se opri și Leul începu a crește lărg, precum cere sporul în banul mers al țării.

— Am amănat tipărirea acestei foi pe azi Vineri, ca să putem da știri macer așa peste tot despre mersul alegerilor de ieri. Numărul viitor va leși iar la timp, Mercuria spre Joi.

Mulțumită. Societatea „Principele Mircea“ din Orăștie, aduce mulțumiri doamnelor: Anuța Dr. Vlad și văd. Victoria Florian, cari au dăruit societății, pentru „Dispensarul Principele Mircea“ din Orăștie, câte 500 Lei (de tot 1000 Lei), în loc de cunună pe sicriul dnei Dr. Bontescu, răposată la Cluj.

Străzile Orăștiei Spune o vorbă din bătrâni că până nu te lovești cu capul de pragul de sus, nu vezi pe cel de jos. Cam așa ceva i-s'a întâmplat scriitorului acestor rânduri, umblând într'o zi pe străzile orașului nostru. Mergeam mai eri pe strada ce duce la locuința dlui primar. Mergând cu gândul aiures, mă pomenesc odată buf la pământ! Ziua în amiaza mare. Mulțumesc lui Dumnezeu că nu mi s'a rupt piciorul sau vre-o mână, sau să mi fi spart capul! E adevărat am avut noroc cu preținul cu care eram, că m'a ținut, căci altfel poate o pășeam rău. Incolo chinurile durerii pe cari le-am suferit nu i le doresc dlui primar. Oeși n'ar strica să pășesc și d'na așa ceva căci s'ar gândi mai cu dinadinsul la repararea străzilor noastre, azi de plâns, Dar așa e omul, dacă nu-l doare nu se leagă.

Am auzit că și alții au pățit de astea! I-am spus și dlui primar pășenia mea. Mi-a răspuns că nu s bani pentru aceste reparări.

Am scris aceste rânduri pentru străzii cari vin în orașul nostru, să fie cu ochii în patru, când umblă pe străzile noastre, căci se pot nenoroci. N. Creța.

Stricăciuni la Căile Ferate pe urma furtunilor din zilele din urmă. Furtuna căzută asupra Bănatului și părților Aradane săptămâna trecută, a făcut mari stricăciuni și la Căile ferate. La Sănuțcolaul mare a luat mai multe vagoane ce se aflau sub încărcare în stație și le-a dus până departe pe linie. Zădirile au suferit stricăciuni; stâlpii de telegraf răsturnați, chiar semnalele de distanță (crătătoarele la depărtare) stricate.

Dar și incolo în țară: Pe linia Teliuș Brașov uraganul a luat în gara Sighișoara coperișul de pe câteva vagoane și le a aruncat ca pe foi uscate la intrarea podului de peste Târnavă.

Asemenea prin Moldova, pe linia Adjud Matiaș în stația Păfești, stricarea de vagoane și de coperișe, semnale și stâlpi trântiți la pământ.

S'ar părea că valurile de căldură ucigătoare și răsturnătoare a stărilor firești, de cari se plânge de ani de zile America, și de care a suferit nu de mult Germania, se apropie și de noi. Săptămâna trecută ea fu în Yugoslavia.

Parcă în mersul naturii (a firii) s'ar petrece schimbări mari, treceri dela stările pașnice la unele mai răsvrătite, mai tulburate.

Uraganul (valul de furtună mare) ce a trecut și pe la noi, s'a dus până la Odessa (pe țărmul rusesc al Mării Negre), și a făcut și acolo mari stricăciuni. A luat coperișe de pe case și a smuls arbori din rădăcini. Mai multe corăbii au fost scufundate! În oraș a răsturnat un tramvai, omorând 6 călători și rănind greu pe alți 33.

Nenorociri. În 5 Iulie locotenentul aviator (zburător) Anton Popescu, zburând lângă Buzău, când să se dea jos, s'a izbit cu aeroplanul de un stâlp de telegraf! Mașina s'a zdrobit și ofițerul a murit pe drumul spre spital.

— În aceeași zi un automobil ce mergea dela București spre Pitești, s'a lovit lângă satul Dragodea de un arbore, aruncând pe călători la 9 metri departe. Unul a murit pe loc, alți 3 greu răniți.

— Lângă Albalalia s'a răsturnat în 3 Iulie un automobil ce venea dela Timișoara, cu dl și dna Veteranyi și administratorul său de moșie Bokor, căzând în un șanț adânc. Șoferul și administratorul, cari se aflau înainte în mașină, au fost omorâți, dl și dna răniți.

Mulțumită publică. Direcțiunea școlii primare de stat pentru băieți din Orăștie, aduce mulțumiri pentru sume donate de către următorii: dna Mariana Vlad farmacistă, 200 lei; dl Ioan Vulcan, mare negustor 1000 lei; Banca „Ardeleana“ 500 lei, în scopul premierii elevilor dela Școala primară din loc, cari au arătat mai frumos spor la învățtură.

N. Creța, dir. școlar.

Aviz. Se aduce la cunoștința tuturor invalizilor, orfanilor și văduvelor de război, că s'a înființat Oficial Județean I. O. V. al Județ. Hanedoara pe lângă Cercul de Recrutare Orăștie.

În viitor ori ce cerere sau reclamație a I. O. V. se va adresa numai Cercului de Recrutare din Orăștie.

Urișul val de căldură

și furtunile ce-i urmează.

— În Arad grindina a zdrobit la 1 casă 950 ochiuri de fereastră, la alta 4000. —

Mal anii trecuți ceteam numai din America știri despre grozavele valuri de căldură lăstate din cer asupra cutărui părți de țară, de le păjolea foarte. Părea că cerul e o uriașă gură de cuptor arzând, cere și varsă dogoreala, prăjind tot pământul.

Aceste valuri de căldură se vede că au nimerit în acest an asupra Europei. Nu de mult ceteam, că peste Germania s'a fost lăsat un așa val de căldură neobișnuită, amenințând iumea și pîrjolind pământul cu toate cele de pe el.

Acum se vestesc aceste călduri dogoritoare din Yugoslavia (Sirbia). Și după ele vin de regulă furtuni tot așa de grozave, ca și căldurile. Săptămâna trecută furtuni, premerse

de călduri nesuferite de mai multe zile, s'au descărcat asupra Europei de mijloc, dela Berlin până 'n Ardeal, în Germania de Miazănoapte furtunile însoțite de grindină (platră) mare, urmau unele după altele! Tot așa în capul de sus al Italiei. Apoi au sosit și pe la noi, în România.

— O furtună neobișnuit de furioasă s'a deslănțuit Sâmbăta trecută asupra Bănatului și a județului Aradului.

Câteva zile mai înainte, apăsase asupra ținuturilor călduri foarte mari, apoi Sâmbăta a urmat furtuna, însoțită de o strașnică ploale cu grindină (platra) de mărimea ouălor de porumbel, și a ținut câteva ceasuri, făcând stricăciuni grozave. A nimicit ville și câmpurile pe zeci de mil de jugăre. Sunt și jertfe de vieți de oameni găsiți în câmp.

În orașul Arad s'a întâmplat ceva nă-mai pomenit: Grindina (platra) de mărimea ouălor, a zdrobit aproape toate ferestrelor ce erau în partea de unde venea furtuna. Numai la Prefectura Poliției a sfărâmat 950 de ochiuri de fereastă, iar la Casarma de Cavalerie 4000 de ochiuri! Iși poate ori cine închipui, ce a fost încolo în tot orașul! Firele de telefon și telegraf așa le-a pisat și rupt, că numai luni, a treia zi, s'a putut pune la rînd legătura telegrafică și telefonică.

Tot așa în zeci de comune din județ și de prin Bănat.

Întâlnit ministru Brătianu aflând de nenorocire, a telegrafiat la Arad arătându și părerea de rău și promițând (făgăduind) că în cel mai apropiat al Ministrilor vor chibzui pentru ajutorarea județului. A trimis dsa un întâi ajutor de 100.000 Lei, apoi din partea guvernului încă un milion.

Cum se ascund

ca să nu-i știe lumea câți sunt și să se sparie?

Marea întreprindere de publicațiuni de tot felul Rudol Mosse dela Berlin, care face numărători ce arată starea economică, bănească de întreprinderi, de locuitori, de neamuri a feluritelor țări, — a scos de curând o carte numită „Lumea în cifre” (în numerii), în care arată câți locuitori se află pe feluritele părți de pământ, câți în Azia, Africa, America, Australia, și aceia de ce neamuri sunt?

În cea mai mare parte a lor, cifrele (numerele) arătate aci, sunt cât se poate apropiate de adevăr, — căci toate neamurile doresc să se știe adevărul despre ele, numai numerele cari arată câți Jidani sunt colo și colo pe glob, în cutare și cutare țară, — se vede de o poștă că s'au minci-noase!

Iacă ce arată despre Jidani numărătoarea lui R. Mosse:

În Europa sunt	10 536.000
„ Asia	780.000
„ America	2 000.000

„ Africa 550.000
Australia 20.000
De tot cam 14 milioane, sau nici 1 la sută din numărul celorlalte neamuri de pe pământ.

Și fiindcă în Europa sunt cei mai mulți, numărătoarea arată acum pe țări, în care țară din Europa câți se găsesc:

În Rusia europeană	3 500.000
„ Polonia	3 300.000
„ România	850 000
„ Germania	540.000
„ Ungaria	466 000
„ Cehoslovacia	360.000
„ Austria	350.000
„ Marea Britanie	300.000
„ Lituania	220.000
„ Franța	130 000
„ Olanda	115.000
„ Grecia	100.000
„ Letonia	80.000
„ Turcia europeană	60.000
„ Alte țări europene	123.000

Din cele de mai sus, vedem îndată marea minciună a acestel numărători: Când e vorba de America, se arată că în întreaga America abia se găsesc 2 milioane de Jidani, pe când adevărul e, că numai în New York se află peste un milion de Jidani! În celelalte sute de orașe americane se mai află de trei—patru ori pe atâta. Dar ei se ascund sub nume englezești și se dau de... Englezii americani, nu de Jidani, fiindcă și în America a început lumea a și deschide ochii și a vedea, ce primejdie e acest neam de lipitori! Și ca să nu-l bage de seamă, nu se mărturisesc de Jidani.

În România numărătoarea R. Mosse arată abia 850.000, când e lucru dovedit, că numai în București se găsesc azi vre-o 500.000 de Jidani! Iar încolo în țară încă de vre-o 4 ori pe-atâta!

Și tot așa va fi și prin alte țări. Ei se arată abia 14 milioane, și sunt de fapt vre o 25 milioane, cari se sporesc ca „mătasa” (mai drept zis „râla sau torțelul”) în trifoi și luțernă și sug popoarele și se urcă în cărca lor până le pustiesc, întocmai ca „mătasa” aceea în holda de trifoi sau luțernă.

Se pare că cifrele tipărite de R. Mosse sunt cele de acum 15—20 de ani, — cu mici schimbări după chibzuală sau după izvoare evrezești, — dar ele sunt departe de adevăr..

Dar chiar și din aceste date neașteptate, se vede un lucru îngrijitor: Cinci țări sunt în Europa mai coplesite de Jidani: Lituania, Polonia, Ungari, Austria și România! În aceste țări se găsesc în asemănare cu numărul locuitorilor, cei mai mulți Jidani! În Lituania sunt 12 la sută Jidani, în Polonia 11 la sută, în Ungaria 6 la sută, în Austria și România câte 5% la sută.

În Franța abia la 300 de Franzezi se vine un Jidan.

În Anglia cam la 200 de locuitori un Jidan.

În Germania la 120 de locuitori un evreu.

Namai în țările pomenite 'mal sus: Lituania, Polonia, Ungaria, Austria și România, — se găsesc la 15—12—10 locuitori un Jidan, ba în România, după socotelle mai nouă, la 7 Români un Jidan.

Numerele de mai sus, trebuie să umplă de grijă sufletele tuturor Românilor buni.

Nr. 59—1927.

Publicațiune.

Pentru lucrările întreprinderii de zidire de biserică în comuna Sereca, să scrie licitațiune publică verbală, pe ziua de 20 Iulie 1927 în comuna Sereca, care se va ține la oficiul parohial la 2 ore după amiază.

Planul, preliminarul și condițiile acestei întreprinderi, să pot vedea la oficiul parohial din Sereca până la data de sus, sub actul autorizării organelor parohiale și autorității bisericesti.

Doritorii de a lua în întreprindere lucrările edificării să și înainteze declarații de participare la licitațiunea minuendă, verbală, în scris, iar la ziua fixată să se prezinte în persoană spre a semna procesul verbal de cunoașterea condițiilor; iar respectivii, cărora se va adjudeca lucrările, vor depune o garanție de 10% dela suma rezultată dela licitațiune și vor face contract.

Rezultatul licitațiunii se va raporta autorității superioare bisericesti spre aprobare.

Sereca, 1 Iulie 1927.

I. D. Andreiu Petru Totoi
președ. cons. par. notar.

Văzuți și aprobați: (111) 1—1
V. Domșa, protopop.

O casă de vânzare

constând din trei locuințe, grajd șopru pentru trăsuri, curte mare și grădină. Se află în centrul orașului Orăștie, lângă canalul Morii Sir. G. Coșbuc Nr. 10. Doritorii să se adreseze la dl Lt. Colonel Francisc Owsionflecky în Bistrița Sir. Regina Maria 22. (1119) 1—3

2 învățăcei

se primesc îndată la subscrișul, pentru meseria de franzelar (brutar, chiflar), sub condiții pricioase:

(1110) 2—3 Adolf Müller
m. franzelar (brutar), Orăștie.

De vânzare

— Pentru morari. —

La moara comună din Căstău (lângă Orăștie), se află de vânzare: Două roate mășalote, din lăuntru, una de lemn și una de taci (băd/g);

Două vece și două coșuri; Trei șteng; O patră de mă inat; și Un fus de roată cu cepurile pe el.

Toate în stare bună; se vind pentru schimbări făcute în moară. Prețuri potrivite.

Doritorii le pot vedea ori când.

Se vând prin licitare liberă în ziua de lile Proroc (Iulie 20) 1927, orele 2 după amiază.

Căstău (p. Orăștie) la 7 Iulie 1927.

(1113) 1-2 Primăria comună.

De vânzare

Camionetă Ford închisă, oprospe nouă, folosită timp foarte scurt; pornire automată; în funcțiunea cea mai bună, se poate folosi și pentru a transporta persoane deoarece este instalată cu banci, la:

Avisalom Stricatu

(1102) 3—3 Cugir.

De arendat sau de vindut.

Sunt de dat în arândă pe mai mulți ani: Un intravilan de 2 jug. cu casă de locuit, cu grajd și 3 șuri mari, și toate supraedificatele, — și 20 jugăre arător și fânate, aproape de casă. Pășune multă, foarte bună, pentru ori și câte vite mari și mici. Depărtarea dela gara Călan și Hunedoara 4 1/2 km. Eventual de vindut din mână liberă.

Nădăștia superioară (p. u. Hunedoara).

George Popovici

(1107) 2—3 paroh ort.

Doi învățăcei

se primesc pentru meseria de tâlpărie la subscrișul:

Arthur Schmidt

(1108) 2—3 m. tâlpar în Orăștie.

Mașină de treerat,

sistem Hoffer Schrantz 700 mm. motor de benzină 6 H P., cu toate cele de lipă, — e de vânzare.

Adresa la fosie. (1096) 5-6

Cerere de cereale.

Primim curent în Comision: Cartofi, Cereale (bucate), Fructe și alte produse agricole.

A se adresa pentru informațiuni mai de-aproape la:

I. LISSLE, Berlin, O. 27. Alexander Str. 20a

Beția

Cine vooeste a scăpa de patimă acestă uricioasă, să întrebuinteze „Antibetismul Veres”, acutit legal, preparat de mult încercat, care degustă bețivul de beuturi spirituoase. Fiind fără gust, se poate da pătimașului fără știrea sa. Mil și mil de scrisori de recunoștință. 2 flacoane 360 lei prin ramburs.

— Spese postale și ambalaj în regie proprie. —

Farmacia la „VULTURUL ALB” Nr. 33, Lugoj, Banat.

Bolnavii de PLĂMÂNI

astmatici bolnavi de pept scrofuloși anemici săraci de sânge slăbiți

află mult dorita ușurare a suferințelor lor prin

Siropul VERES

4 sticle 540 lei prin ramburs.